

En aktör som kan utarbeta en metod  
för uppföljning av arbetslivs-  
kriminalitetens utveckling

*En promemoria från Delegationen mot arbetslivskriminalitet*

*Juni 2024*



# Sammanfattning

Delegationen har fått i uppdrag att ge förslag på en befintlig myndighet, ett organ eller en annan aktör som kan utarbeta en metod för uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling.

Delegationen gör bedömningen att Ekonomistyrningsverket är den aktör som är bäst lämpad att utarbeta en metod för uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling. Metoden bör utarbetas i nära samarbete med de samverkande myndigheterna och andra relevanta aktörer, såsom arbetsmarknadens parter.

Flera myndigheter har kapacitet att utveckla en metod för uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling, bland andra flera myndigheter som ingår i samverkan mot arbetslivskriminalitet. Delegationen bedömer dock att det är lämpligare att en renodlad så kallad expertmyndighet får uppdraget. Flera expertmyndigheter är tänkbara för uppdraget, däribland Brottsförebyggande rådet (Brå), Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), Ekonomistyrningsverket (ESV) och Statskontoret. Av dessa bedömer delegationen att ESV och Statskontoret har bäst förutsättningar, i termer av kompetens och tidigare erfarenheter. Delegationen anser att det är en fördel om samma myndighet som utvecklar metoden också skulle ha möjlighet att vara den som förvaltar den. Statskontoret har visserligen goda förutsättningar att utarbeta en användbar metod för uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling men myndigheten saknar enligt delegationens bedömning erfarenhet av att förvalta och vidareutveckla metoder för uppföljning. ESV bedöms däremot både kunna utarbeta och förvalta en metod för uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling och är bäst lämpad för ett uppdrag att ta fram en sådan metod.



# Innehåll

<b>Sammanfattning .....</b>	<b>3</b>
<b>1 Delegationens uppdrag och arbete.....</b>	<b>7</b>
1.1 Uppdraget.....	7
1.2 Delegationens arbete .....	8
1.3 Promemorians disposition .....	8
<b>2 Utgångspunkter och avgränsningar .....</b>	<b>9</b>
<b>3 Tidigare uppdrag till de samverkande myndigheterna ....</b>	<b>11</b>
<b>4 Delegationens bedömning av omfattningen av arbetslivskriminaliteten .....</b>	<b>13</b>
4.1 SOU 2022:36.....	13
4.2 SOU 2023:8.....	14
<b>5 Möjliga aktörer .....</b>	<b>17</b>
5.1 Befintliga myndigheter .....	17
5.1.1 Brottsförebyggande rådet, Brå.....	17
5.1.2 Ekonomistyrningsverket, ESV .....	18
5.1.3 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, IFAU .....	19
5.1.4 Statskontoret .....	20
5.1.5 Myndigheterna som samverkar mot arbetslivskriminalitet .....	20
5.2 Andra aktörer .....	22

<b>6</b>	<b>Delegationens bedömning.....</b>	<b>25</b>
	<b>Referenser.....</b>	<b>27</b>
Bilaga 1	Kommittédirektiv 2021:74.....	31
Bilaga 2	Kommittédirektiv 2024:26.....	39

# 1 Delegationens uppdrag och arbete

## 1.1 Uppdraget

Enligt de ursprungliga direktiven (dir. 2021:74), bilaga 1, skulle Delegationen mot arbetslivskriminalitet bland annat uppskatta omfattningen av arbetslivskriminaliteten i Sverige. Vidare skulle delegationen utarbeta en metod för kontinuerlig uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling, exempelvis genom användandet av indikatorer, och föreslå hur uppföljningen bör organiseras efter att delegationens uppdrag har avslutats.

Delegationen redovisade arbetet med att uppskatta omfattningen av arbetslivskriminaliteten i Sverige i juni 2022 i delbetänkandet *Arbetslivskriminalitet – en definition, en inledande bedömning av omfattningen, lärdomar från Norge* (SOU 2022:36) och i februari 2023 i delbetänkandet *Arbetslivskriminalitet – arbetet i Sverige, en bedömning av omfattningen, lärdomar från Danmark och Finland* (SOU 2023:8). Enligt tilläggsdirektiv som beslutades den 22 februari 2024 (dir. 2024:26), bilaga 2, ska delegationen inte längre utföra uppdraget att utarbeta en metod för kontinuerlig uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling och föreslå hur uppföljningen bör organiseras efter att delegationens uppdrag har avslutats. Delegationen ska i stället ge förslag på en befintlig myndighet, ett organ eller en annan aktör som kan utarbeta en metod för uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling. Detta uppdrag ska redovisas senast den 20 juni 2024, i form av en promemoria. Genom denna promemoria redovisas uppdraget i denna del.

## 1.2 Delegationens arbete

Promemorian har utarbetats av delegationens kansli. Delegationens ledamöter har diskuterat frågan vid två möten under april och juni 2024. Frågan har vidare diskuterats vid två möten med experter och sakkunniga samt vid två möten med referensgruppen för arbetsmarknadens parter. Delegationen har i maj 2024 diskuterat frågan med den expertgrupp med nationalekonomer som har knutits till delegationen.

Delegationens kansli har därutöver under våren 2024 haft möten med Brottsförebyggande rådet (BRÅ), Ekonomistyrningsverket (ESV), Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) och Statskontoret för att diskutera uppdraget.

## 1.3 Promemorians disposition

Promemorian är indelad i sex kapitel. Kapitel 1 behandlar delegationens uppdrag och arbetet i denna del. I kapitel 2 redogör delegationen för några utgångspunkter och avgränsningar. De tidigare uppdragen till de samverkande myndigheterna vad gäller uppföljning beskrivs i kapitel 3. Delegationens tidigare arbete med att bedöma omfattningen kan ge viss vägledning i det framtida arbetet och återges därför kort i kapitel 4. I kapitel 5 följer en beskrivning av de aktörer som enligt delegationens bedömning är tänkbara för uppdraget och deras olika förutsättningar. Slutligen redovisar delegationen sin bedömning och skälen för den i kapitel 6.



## 2 Utgångspunkter och avgränsningar

I delegationens ursprungliga direktiv (dir. 2021:74) anges att ett syfte med att bedöma omfattningen är att med större säkerhet kunna prioritera resurser till rätt åtgärder och därmed bedriva ett effektivt arbete. Enligt delegationens mening kan en uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling tjäna motsvarande syfte. En uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling kan stärka både regeringens och myndigheternas resursprioritering. En metod för uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling bör därför kunna bidra till kunskap om hur omfattningen av arbetslivskriminaliteten utvecklas och om samhällets motåtgärder är verkningsfulla.

Det finns olika uppgifter kopplade till en metod för uppföljning. Att utarbeta en modell är en sak. Att förvalta den, det vill säga att se till att den hålls aktuell och förfinas utifrån gjorda erfarenheter, en annan. Att använda sig av modellen, för att göra bedömningar om arbetslivskriminalitetens utveckling och vilka motåtgärder som är verkningsfulla, en tredje. Olika aktörer kan ha olika uppgifter. Inom ramen för denna promemoria ser delegationen som sitt uppdrag att ta ställning till vilken aktör som har bäst förutsättningar att *utarbeta* metoden.



### 3 Tidigare uppdrag till de samverkande myndigheterna

I januari 2021 beslutade regeringen att den myndighetssamverkan mot arbetslivskriminalitet som har pågått under ett antal år skulle fortsätta.<sup>1</sup> Regeringen ansåg att möjligheterna att följa upp kontrollverksamheten och dess resultat över tid behövde förbättras. Myndigheterna fick därför i uppdrag att ta fram indikatorer för uppföljning av verksamheten och dess resultat. I detta arbete skulle ett jämställdhetsperspektiv beaktas. Arbetsmiljöverket fick i uppgift att samordna arbetet och att redovisa det i samband med årsredovisningen för 2021. Det framgår av redovisningen av uppdraget att för att förbättra möjligheten att följa upp kontrollverksamheten och dess resultat över tid har myndigheterna tagit fram både myndighetsspecifika variabler och myndighetsgemensamma variabler för uppföljning.<sup>2</sup>

Ett nytt uppdrag till myndigheterna beslutades i februari 2022 om bland annat inrättande av regionala center mot arbetslivskriminalitet.<sup>3</sup> Arbetsmiljöverket fick i uppgift att i samband med årsredovisningarna för 2022 och 2023 redovisa uppdraget i en särskild årsrapport. Redovisningen, som skulle tas fram i samråd med övriga samverkande myndigheter, skulle bland annat innehålla en redogörelse för antalet genomförda myndighetsgemensamma kontroller samt en bedömning av resultat och effekter av arbetet. I redovisningen för 2023 konstaterades att myndigheterna saknade lämpliga förutsättningar för en enhetlig uppföljning av myndighetsgemensamma resultat. Eftersom varje myndighet rapporterade in sina egna resultat var det svårt att göra uppskattningar av de samlade resultaten och hur träffsäkra kontrollerna är. Uppföljningen tog i

---

<sup>1</sup> Regeringsbeslut A2021/00085.

<sup>2</sup> Arbetsmiljöverket m.fl. (2022), s. 5.

<sup>3</sup> Regeringsbeslut A2022/00333.

stället sikte på respektive myndighets bidrag till det myndighetsgemensamma arbetet, snarare än eventuella effekter av de myndighetsgemensamma insatserna.<sup>4</sup>

I december 2023 beslutade regeringen att förlänga uppdraget att inrätta regionala center mot arbetslivskriminalitet och om varaktig myndighetssamverkan.<sup>5</sup> Liksom tidigare ska uppdraget redovisas av Arbetsmiljöverket, i samråd med övriga samverkande myndigheter, i samband med årsredovisningen. Redovisningen ska bland annat innehålla antalet genomförda myndighetsgemensamma kontroller och om möjligt antal arbetstimmar varje myndighet har bidragit med samt en bedömning av resultat och effekter av arbetet.

När det gäller de indikatorer och variabler som tidigare har tagits fram av myndigheterna i samverkan är det delegationens bild att de inte har bedömts fungera väl, bland annat då de haft svårt att illustrera det myndighetsgemensamma resultatet och mervärdet av samverkan, varför myndigheterna har gjort en ny ansats att komma vidare när det gäller denna fråga. Delegationen bedömde i SOU 2024:14 att myndigheterna inte är färdiga med uppdraget att ta fram indikatorer för uppföljning av den myndighetsgemensamma kontrollverksamheten och dess resultat.<sup>6</sup>

---

<sup>4</sup> Arbetsmiljöverket m.fl. (2024), s. 11.

<sup>5</sup> Regeringsbeslut A2023/01693.

<sup>6</sup> SOU 2024:14, s. 104 och 239.

## 4 Delegationens bedömning av omfattningen av arbetslivskriminaliteten

Delegationen har behandlat frågan om arbetslivskriminalitetens omfattning i Sverige utförligt i tidigare delbetänkanden. Nedan följer en sammanfattning av detta arbete.

### 4.1 SOU 2022:36

I SOU 2022:36 gjordes en genomgång av potentiella orsaksfaktorer och en inventering av potentiella indikatorer utifrån statistik, myndighetsrapporter och årsredovisningar. Genomgången byggde på en uppdelning av arbetslivskriminella förfaranden i tre områden: utnyttjande av arbetskraft, skatter och avgifter samt otillåtet utnyttjande av välfärdssystemen. Av betänkandet framgår att kunskapsläget för dessa tre områden kraftigt skiljer sig åt.

Kunskapsläget är relativt dåligt när det gäller utnyttjande av arbetskraft. En orsak är att det statliga ansvaret för tillsyn på området utifrån hur den svenska arbetsmarknadsmodellen fungerar är begränsat. På skatteområdet är kunskapsläget generellt bättre. När det gäller utnyttjande av välfärdssystemen pågår ett intensivt arbete för att öka kunskapen om omfattning och utveckling.

Delegationen gjorde bedömningen att olika datakällor och metoder behöver användas för att få en heltäckande bild. De datakällor som framför allt kan tänkas komma till användning är uppgifter från myndighetskontroller, kriminalstatistik, olika av myndigheterna initierade attitydundersökningar, såsom den nationella trygghetsundersökningen, samt andra typer av verksamhetsdata från myndigheterna.

Delegationen diskuterade skillnaden mellan orsaksfaktorer och indikatorer. Orsaksfaktorer antas ha en kausal påverkan på ett fenomenets omfattning. När det gäller arbetslivskriminalitet (och kriminalitet i allmänhet) kan de tänkas inkludera exempelvis upptäcktsrisk, påföljder, normer, brotts- och felutrymme, lönekostnader samt arbetslöshet. Indikatorer utgör inte i sig det fenomen man vill mäta, och har inte heller kausal påverkan på fenomenets omfattning, men antas ha en stark korrelation med fenomenet. Här lyftes bland annat myndighetskontroller, justerade för urvalsskevheter, anmälningar av människohandel som andel av samtliga anmälda brott, arbetsmiljöbrott som andel av samtliga anmälda brott, omfattningen av kvalificerad välfärdsbrottslighet samt antalet personer i riskgrupper för arbetslivskriminalitet.

Delegationen konstaterade också att befintlig statistik inte är uppbyggd för att mäta arbetslivskriminalitet.

## 4.2 SOU 2023:8

I betänkandet SOU 2023:8 redovisade delegationen sin bedömning av omfattningen av arbetslivskriminaliteten i Sverige. På samma sätt som i SOU 2022:36 delades bedömningen av omfattningen in i tre sakområden.

När det gäller *utnyttjande av arbetskraft* valde delegationen att göra olika delstudier. I en delstudie fokuserade delegationen på antalet personer som hör till vissa riskgrupper som identifierats i tidigare studier: i) asylsökande och deras anhöriga, ii) personer med beviljat uppehålls- och arbetstillstånd, iii) gäststuderande och deras anhöriga, samt iv) personer med beviljat uppehållstillstånd som är varaktigt bosatta i annat EU-land och deras anhöriga. Urvalet som analyserades omfattade cirka 245 000 personer. I en annan delstudie uppskattades antalet arbetsolyckor av allvarlig karaktär där det finns indikationer på arbetslivskriminalitet. Av cirka 36 000 arbetsolyckor under 2021 bedömdes 5–8 procent ha en koppling till arbetslivskriminalitet. Humanvärdet för dessa olyckor uppskattades till 15–22 miljarder kronor. I en tredje delstudie försökte delegationen beräkna kostnaderna, för samhället och individerna, av vissa former av människohandel och människoexploatering. Delegationen bedömde att de undersökta formerna av

människohandel och människoexploatering innebär kostnader om cirka 3,3 miljoner kronor per utsatt person. År 2021 registrerades 152 anmälda brott mot person som avser de undersökta formerna av människohandel eller människoexploatering i den officiella kriminalstatistiken. Det verkliga antalet är åtminstone två gånger så stort enligt olika rapporter.

När det gäller arbetslivskriminalitet som rör *skatter och avgifter* bedömde delegationen omfattningen av oredovisade arbetsinkomster med hjälp av en rapport från Skatteverket där storleken på oredovisade arbetsinkomster beräknas utifrån myndighetens skatterevisioner. De oredovisade arbetsinkomsterna som kan kopplas till arbetslivskriminalitet skattades till mellan 81 och 94 miljarder kronor 2021. Det motsvarar ett skattebortfall på cirka 26 miljarder kronor.

Vad gäller *utnyttjande av välfärdssystemen* finns det många olika stöd, förmåner och andra ersättningar som kan missbrukas inom ramen för arbetslivskriminalitet. Olika former av falska arbetsgivar- och inkomstsuppgifter är här ett centralt verktyg. Av de felaktiga utbetalningar som skedde i de olika välfärdssystemen under 2021 bedömde delegationen att mellan 367 och 1 424 miljoner kronor kunde kopplas till arbetslivskriminalitet. Då delegationen endast studerade ett urval av ersättningar som bedömdes ha hög risk för att användas inom arbetslivskriminalitet kan det redovisade beloppet ses som en nedre gräns.

Delegationen ansåg det inte vara meningsfullt att summera bedömningarna i de olika delarna till ett sammantaget mått.





## 5 Möjliga aktörer

### 5.1 Befintliga myndigheter

#### 5.1.1 Brottsförebyggande rådet, Brå

Brå har i uppgift att bidra till kunskapsutvecklingen inom rättsväsendet och det kriminalpolitiska området samt att främja brottsförebyggande arbete.

Myndigheten ska utveckla kunskap på det kriminalpolitiska området genom att ansvara för den officiella kriminalstatistiken. Brå ska också initiera och bedriva forsknings-, analys- och utvecklingsarbete, och årligen genomföra den nationella trygghetsundersökningen. Myndigheten ska även bidra till att verksamheterna inom det kriminalpolitiska området bedrivs kunskapsbaserat genom att identifiera angelägna utvecklingsområden för rättsväsendet och för det brottsförebyggande arbetet. Brå ska ge regeringen, rättsväsendets myndigheter och brottsförebyggande aktörer underlag för åtgärder och prioriteringar.

Brå har viss erfarenhet av uppdrag som påminner om det som nu är aktuellt. I regleringsbrevet för 2016 fick Brå i uppdrag att undersöka förutsättningarna för att ta fram indikatorer som syftar till att följa utvecklingen av olika former av organiserad brottslighet och rättsväsendets insatser mot denna brottslighet. Indikatorerna skulle omfatta såväl den organiserade brottslighetens karaktär och omfattning som de resurser rättsväsendet, och specifikt Polismyndigheten, använder för att motverka sådan brottslighet. I den studie som uppdraget resulterade i valde Brå att bryta ner den organiserade brottsligheten i olika fenomen, som enligt olika definitioner brukar kopplas till organiserad brottslighet. För

respektive fenomen presenterades identifierade datakällor samt deras relevans som indikatorer.<sup>7</sup>

Enligt den information som delegationen har fått anser sig Brå inte ha erfarenhet och kompetens när det gäller metoder för uppföljning av det slag som är aktuellt i detta fall. Får Brå uppdraget anser myndigheten att den sannolikt kommer att behöva anlita extern expertis.

### 5.1.2 Ekonomistyrningsverket, ESV

ESV:s huvuduppdrag är att utveckla och förvalta den ekonomiska styrningen av den statliga verksamheten. Vidare ska ESV bistå regeringen med det underlag som behövs för att bedöma om statsförvaltningen är effektiv och om den interna styrningen och kontrollen är betryggande. Myndigheten ska också utveckla och förvalta principer, regelverk och metoder för en effektiv ekonomisk styrning i staten. Vidare ska myndigheten göra prognoser för samt analysera och lämna information om den offentliga ekonomin, med särskilt fokus på den statliga ekonomin.

ESV ska också ansvara för att samordna arbetet med att säkerställa korrekta utbetalningar från välfärdssystemen. I det ingår att ESV varje år för regeringen ska redovisa en samlad analys av i vilken utsträckning utbetalningarna från välfärdssystemen under föregående år har varit korrekta, andelen felaktiga utbetalningar har minskat och fel har motverkats. ESV ska också genomföra årliga attitydundersökningar av allmänhetens inställning till felaktiga utbetalningar. Vart fjärde år ska ESV i en fördjupad lägesbeskrivning för regeringen redovisa resultaten av de omfattningsstudier som de utbetalande myndigheterna gör, en bedömning av den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen, en analys av orsakerna till felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt vilka åtgärder som myndigheterna har vidtagit för att säkerställa korrekta utbetalningar och resultatet av dessa.

I regleringsbrevet för 2023 fick myndigheten i uppdrag att med stöd av Brå föreslå vilka resultatindikatorer avseende rättsväsendets hantering av misstänkta bidragsbrott som bör användas för att årligen följa upp det angivna målet för utbetalningarna från

---

<sup>7</sup> Brå (2017).

välfärdssystemen. Indikatorerna bör utformas så att de följer hela processen från polisanmälan till dom, och så att de särskiljer grov bidragsbrottslighet från annan bidragsbrottslighet.<sup>8</sup>

ESV har stor erfarenhet och kompetens när det gäller metoder för uppföljning inom statsförvaltningen.<sup>9</sup> Även ESV kan dock behöva anlita extern expertis om myndigheten får uppdraget, enligt uppgift från myndigheten.

ESV och Statskontoret har fått i uppdrag av regeringen att lämna förslag på hur Statskontorets uppgifter kan överföras till och inordnas i ESV.<sup>10</sup> Utgångspunkten är att organisationsförändringen ska träda i kraft senast den 1 januari 2026. Eftersom ett uppdrag om att utarbeta en metod för uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling bör lämnas före dess avstår vi från att resonera om vilka konsekvenser en sådan organisationsförändring skulle kunna få för vår bedömning.

### 5.1.3 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, IFAU

Syftet med IFAU:s verksamhet är att genom forskning skapa ett brett och högkvalitativt kunskapsunderlag inom arbetsmarknads-, utbildnings- och socialförsäkringsområdet.<sup>11</sup> IFAU ska bland annat genomföra uppföljning och utvärdering av olika åtgärder och reformer inom arbetsmarknadspolitiken och utbildningsväsendet. Med utvärdering avses både effektutvärdering och processutvärdering.

De flesta av IFAU:s projekt är egeninitierade. Ibland förekommer det att IFAU får regeringsuppdrag. Under 2022 och 2023 publicerades ingen rapport på regeringens uppdrag. Under 2021 publicerades en sådan rapport.<sup>12</sup>

IFAU:s särskilda kompetens är kvantitativa effektstudier baserade på registerdata. Enligt delegationens ursprungliga direktiv kan en metod bygga på användandet av indikatorer, i möjligaste mån befintliga sådana. En metod för uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling, som delvis bygger på registerbaserade

<sup>8</sup> Regeringsbeslut Fi2022/03469 (delvis).

<sup>9</sup> Se exempelvis Ekonomistyrningsverket (2012), (2017) och (2023).

<sup>10</sup> Regeringsbeslut Fi2023/02892.

<sup>11</sup> IFAU (2024), s. 1.

<sup>12</sup> IFAU (2024), s. 14.

data, skulle troligen bli resurskrävande. Om regeringen vill utveckla mer avancerade effektutvärderingar av myndigheternas arbete mot arbetslivskriminalitet besitter IFAU värdefull kompetens. Det skulle dock innebära att IFAU behöver röra sig bortom arbetsmarknads-, utbildnings- och socialförsäkringsområdet, som i dag är myndighetens fokus.

### 5.1.4 Statskontoret

På regeringens uppdrag utför Statskontoret utredningar, utvärderingar och uppföljningar av statlig och statligt finansierad verksamhet. I detta ingår bland annat att analysera verksamheter och myndigheter ur ett effektivitetsperspektiv, redovisa effekter av statliga åtgärder, och ge underlag för omprövning och effektivisering.

Statskontoret ska också bistå regeringen med underlag för utvecklingen av förvaltningspolitiken och redogöra för utvecklingen av statens styrning av kommuner. Vidare ska myndigheten lämna förslag till regeringen på utredningar, utvärderingar och uppföljningar av statlig och statligt finansierad verksamhet samt bistå Regeringskansliet och statliga kommittéer med utredningsstöd.

Statskontoret har stor och bred kunskap om metoder för uppföljning inom statsförvaltningen.<sup>13</sup> Myndigheten har erfarenhet av att utvärdera och följa upp så gott som alla former av statlig verksamhet.<sup>14</sup> Delegationen bedömer att Statskontoret har goda förutsättningar att utarbeta en användbar metod för uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling.

### 5.1.5 Myndigheterna som samverkar mot arbetslivskriminalitet

De myndigheter som ingår i myndighetssamverkan mot arbetslivskriminalitet är Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket och

---

<sup>13</sup> Se exempelvis Statskontoret (2022) och (2023).

<sup>14</sup> För ett i sammanhanget särskilt relevant exempel, se Statskontoret (2021).

Åklagarmyndigheten. Bland dessa myndigheter finns flera med betydande analytisk och utvärderande kapacitet.

Arbetsförmedlingen har en stor analysavdelning, uppdelad på enheter för prognos, utvärdering, statistik och verksamhetsnära analys. Analysavdelningen gör exempelvis effektutvärderingar av arbetsmarknadspolitiska insatser.<sup>15</sup> Myndigheten gör också bedömningar av arbetsmarknadens utveckling samt arbetsgivarnas nuvarande och framtida kompetensbehov.<sup>16</sup> Arbetsförmedlingen har, på uppdrag av delegationen, skattat omfattningen av arbetslivskriminalitet som rör bland annat subventionerade anställningar.<sup>17</sup> Arbetsförmedlingen har ett vetenskapligt råd som samlar externa forskare med djupa kunskaper om olika delar av arbetsmarknaden. Arbetet i rådet leds av analysavdelningen.

Arbetsmiljöverket har en enhet för statistik och analys. Enheten ansvarar för Arbetsmiljöverkets del av den officiella statistiken inom arbetsskador och arbetsmiljö. Statistiken bygger på anmälda arbetsskador och återkommande urvalsundersökningar som Statistiska centralbyrån (SCB) genomför på uppdrag av Arbetsmiljöverket. Enheten ansvarar för tre återkommande rapporter: Arbetsskaderapporten, Arbetsmiljöundersökningen och Arbetsorsakade besvär. Enheten har ansvar också för omvärldsanalys, utvärderingar och uppföljningar. Enheten arbetar dessutom med analys kopplad till de myndighetsgemensamma kontrollerna. Detta arbete är inriktat på att utveckla riskanalys och resultatredovisning kopplat till inspektionerna. Enheten har 17 medarbetare, varav 14 är statistiker, analytiker eller utredare och 3 är kodare av arbetsskador (kategoriserar arbetsskadeanmälningar utifrån klassificeringssystem för de anmälningar som kommer in på papper).

Försäkringskassans analysverksamhet har gjort flera undersökningar och rapporter som är relevanta för ett metodutvecklingsuppdrag. Med några års mellanrum genomförs en enkätundersökning om attityder till felaktiga utbetalningar och bidragsbrott.<sup>18</sup> På regeringens uppdrag har Försäkringskassan, tillsammans med flera andra myndigheter, studerat omfattningen av felaktiga utbetalningar inom Försäkringskassans förmåner.<sup>19</sup> Dessa

---

<sup>15</sup> Se exempelvis Arbetsförmedlingen (2024).

<sup>16</sup> Se exempelvis Arbetsförmedlingen (2023).

<sup>17</sup> Arbetsförmedlingen (2022).

<sup>18</sup> Försäkringskassan (2023a).

<sup>19</sup> Försäkringskassan (2023b).

har varit ett underlag för delegationens bedömning av arbetslivskriminalitetens omfattning (SOU 2023:8).

Skatteverkets analysenhet ansvarar bland annat för att genomföra och utveckla analyserna av skattefelet.<sup>20</sup> Särskilt skattefelet skulle kunna vara en viktig indikator på omfattningen av arbetslivskriminaliteten, enligt delegationens bedömning. Skatteverket har också erfarenhet av att skatta omfattningen av svartarbete.<sup>21</sup> Analysenheten gör också återkommande effektutvärderingar av förändringar i skattesystemet, samt utvärderar effekten av kontrollverksamheten.<sup>22</sup> Skatteverket undersöker också återkommande attityder bland privatpersoner och företag, bland annat vad gäller skattefusk och effekter av kontroller.<sup>23</sup> Myndighetens förmågor när det gäller att bedöma omfattningen av dold kriminalitet och att utvärdera effekter av tillsyn och kontroll saknar, så vitt delegationen känner till, motsvarighet på andra håll inom statsförvaltningen.

Delegationens bedömning är att flera myndigheter som ingår i samverkan mot arbetslivskriminalitet har kapacitet att utveckla en metod för uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling. Delegationen bedömer dock att det är lämpligare att en renodlad så kallad expertmyndighet får uppdraget, av skäl som utvecklas nedan.

## 5.2 Andra aktörer

Direktiven öppnar för möjligheten att föreslå en aktör utanför myndighetskretsen. Sådana lösningar har också nämnts i delegationens diskussioner med myndigheter, experter och sakkunniga.

Den norska studien av arbetslivskriminalitetens omfattning genomfördes av nationalekonomiska forskare, på uppdrag av Skatteetaten, det norska Skatteverket.<sup>24</sup> Studien är viktig, både för de kunskaper den har givit upphov till, men kanske framför allt för det metodologiska arbetet. Studien har ännu inte upprepats. Det bör noteras att den norska regeringen i en skrivelse till Stortinget har

---

<sup>20</sup> Skatteverket (2023).

<sup>21</sup> Skatteverket (2020a) och (2020b).

<sup>22</sup> Se exempelvis Skatteverket (2022) och (2024c).

<sup>23</sup> Skatteverket (2024a) och (2024b).

<sup>24</sup> Samfunnsøkonomisk analyse (2017).

aviserat sin avsikt att låta göra en ny omfattningsstudie av arbetslivskriminaliteten.<sup>25</sup>

Om regeringen vill se metodologiska framsteg på detta område skulle det möjligen kunna uppnås genom att ge något av forskningsråden, företrädesvis Forte eller Vetenskapsrådet, i uppdrag att utlysa ett bidrag till forskning om metoder för uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling. En invändning som har framförts är att det kan vara svårt att få starkt intresse från aktiva forskare för ett arbete som inte kan förväntas leda till publikationer i framstående internationella tidskrifter. Inom många akademiska discipliner, exempelvis nationalekonomi, är karriärutveckling och finansiering starkt knutna till en hög publikationstakt.

---

<sup>25</sup> Justis og beredskapsdepartement (2024), s. 47.





## 6 Delegationens bedömning

**Delegationens bedömning:** Ekonomistyrningsverket är den aktör som är bäst lämpad att utarbeta en metod för uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling. Metoden bör utarbetas i nära samarbete med de samverkande myndigheterna och andra relevanta aktörer, såsom arbetsmarknadens parter.

### Skälen för delegationens bedömning

Delegationens bedömning är att det är centralt att en metod för uppföljning kommer i praktisk och uthållig användning. Delegationen bedömer att detta lämpligast kan åstadkommas av en statlig myndighet. Flera myndigheter som ingår i samverkan mot arbetslivskriminalitet har kapacitet att utveckla en metod för uppföljning. Det är dock enligt delegationens bedömning bättre att en expertmyndighet som inte är operativt involverad i samverkan mot arbetslivskriminalitet, men som har stor erfarenhet av uppföljning och utvärdering, får ett sådant uppdrag. En sådan myndighet kan stå friare från de intressen och hänsyn som möjligen kan påverka hur en operativt aktiv myndighet väljer att utforma metoden.

Flera expertmyndigheter är tänkbara för uppdraget, däribland Brå, ESV, IFAU och Statskontoret. Av dessa bedömer delegationen att ESV och Statskontoret har bäst förutsättningar, i termer av kompetens och tidigare erfarenheter.

Delegationen anser att det är en fördel om samma myndighet som utvecklar metoden också skulle ha möjlighet att vara den som förvaltar den. Delegationen bedömer att Statskontoret visserligen har goda förutsättningar att utarbeta en användbar metod för uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling men att

myndigheten saknar erfarenhet av att förvalta och vidareutveckla metoder för uppföljning. ESV bedöms däremot både kunna utarbeta och förvalta en metod för uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling.

För delegationen framstår ESV som det bästa alternativet. Delegationen bedömer att det är rimligt att en statlig myndighet bygger upp generell kompetens när det gäller metoder för uppföljning. Av ESV:s instruktion framgår att myndigheten bland annat ska analysera måluppfyllelsen av de budgetpolitiska målen och utveckla och förvalta metoder och modeller så att kvaliteten på prognoser, kalkyler och analyser kan förbättras.<sup>26</sup> Bland annat det talar för att ESV bör vara den myndighet som fortsätter att bygga upp en sådan kompetens. Ett annat tungt vägande skäl är den roll som ESV har i arbetet med att säkerställa korrekta utbetalningar från välfärdssystemen. Det är på många sätt det uppdrag i statsförvaltningen som mest påminner om ett uppdrag att utarbeta en metod för uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling. Statskontoret är dock ett tänkbart alternativ, om regeringen har skäl att söka ett sådant.

Metoden kommer att behöva utvecklas i nära samarbete med särskilt de samverkande myndigheterna, men kan även med fördel förankras med andra myndigheter, såsom Brå, och andra aktörer, såsom företrädare för parterna på arbetsmarknaden.

---

<sup>26</sup> 5 § förordningen (2016:1023) med instruktion för Ekonomistyrningsverket.

# Referenser

- Arbetsförmedlingen (2022). *Uppskattning av omfattningen av arbetslivskriminalitet*. PM som utgör underlag till Delegationen mot arbetslivskriminalitet. 12 oktober 2022. Dnr. Af-22/00887684.
- Arbetsförmedlingen (2023). *Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2023*. Analys 2023:14.
- Arbetsförmedlingen (2024). *Hur effektiv är matchningen av arbetslösa till jobb? Trender och mekanismer 1992 – 2022*. Analys 2024:2.
- Arbetsmiljöverket m. fl. (2022). *Redovisning av regeringsuppdrag om fortsatt myndighetssamverkan för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet*.
- Arbetsmiljöverket m.fl. (2024). *Redovisning av uppdraget att inrätta regionala center mot arbetslivskriminalitet och om varaktig myndighetssamverkan*.
- Brå (2017). *Indikatorer för organiserad brottslighet*. PM.  
Dir. 2021:74. *En nationell delegation mot arbetslivskriminalitet*.  
Dir. 2024:26. *Tilläggsdirektiv till Delegationen mot arbetslivskriminalitet*.
- Ekonomistyrningsverket (2012). *Resultatindikatorer*. ESV 2012:41.
- Ekonomistyrningsverket (2017). *Resultatuppföljning av statens budget*. ESV 2017:46.
- Ekonomistyrningsverket (2023). *Förslag till indikatorer för att följa rättsväsendets hantering av misstänkta bidragsbrott*. ESV 2023:38.
- Försäkringskassan (2023a). *Attityder till felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. Allmänhetens inställning till felaktiga utbetalningar och bidragsbrott inom socialförsäkringen*. Arbetsrapport 2023:3.

- Försäkringskassan (2023b). *Omfattningen av felaktiga utbetalningar inom Försäkringskassans förmåner*. PM 2023:8.
- IFAU (2024). *Årsredovisning för 2023*.
- Justis og beredskapsdepartement (2024). *Meld. St. 15. Felles verdier – felles ansvar. Styrket innsats for forebygging og bekjempelse av økonomisk kriminalitet*.
- Regeringsbeslut A2021/00085. *Uppdrag om fortsatt myndighetssamverkan för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet*.
- Regeringsbeslut A2022/00333. *Uppdrag att inrätta regionala center mot arbetslivskriminalitet och om varaktig myndighetssamverkan*.
- Regeringsbeslut A2023/01693. *Förlängd tid för uppdraget att inrätta regionala center mot arbetslivskriminalitet och om varaktig myndighetssamverkan*.
- Regeringsbeslut Fi2022/03469 (delvis). *Regleringsbrev för budgetåret 2023 avseende Ekonomistyrningsverket*.
- Regeringsbeslut Fi2023/02892. *Uppdrag till att lämna förslag om organisationsförändring*.
- Samfunnsøkonomisk analyse (2017). *Analyse av former, omfang og utvikling av arbeidslivskriminalitet*. Rapport 69-2017.
- Skatteverket (2020a). *Hushållens medvetna köp av svarta tjänster 2005 och 2019*. Rapport.
- Skatteverket (2020b). *Svarta arbetsinkomster: beräkningar baserade på Skatteverkets revisioner*. Rapport.
- Skatteverket (2022). *Införandet av krav på kassaregister och Skatteverkets kassaregisterbesök*. Rapport.
- Skatteverket (2023). *Skattefelsrapport 2022*. Dnr 8-2196645.
- Skatteverket (2024a). *Skatteverkets årliga attitydundersökning 2023. Resultatrapport för privatpersoner*. Rapport 2024:3.
- Skatteverket (2024b). *Skatteverkets årliga attitydundersökning 2023. Resultatrapport för företag*. Rapport 2024:4.
- Skatteverket (2024c). *Skattekontrollens effekt på redovisningen av privata hyresintäkter*. Rapport 2024:5.
- SOU 2022:36. *Arbetslivskriminalitet – en definition, en inledande bedömning av omfattningen, lärdomar från Norge*.

SOU 2023:8. *Arbetslivskriminalitet – arbetet i Sverige, en bedömning av omfattningen, lärdomar från Danmark och Finland.*

SOU 2024:14. *Arbetslivskriminalitet – myndighetsöverkan, en gemensam tipsfunktion, lärdomar från Belgien och gränsöverskridande arbete.*

Statskontoret (2021). *Arbetsmiljöverkets interna styrning och tillsynens effektivitet efter resursförstärkningen.* 2021:7.

Statskontoret (2022). *Metod för uppföljning av det förenklingspolitiska målet om digitalisering.* 2022:8.

Statskontoret (2023). *Små mått på stora värden. Förslag på indikatorer för att följa upp det förvaltningspolitiska målet.* 2023:2.



# Kommittédirektiv 2021:74

## En nationell delegation mot arbetslivskriminalitet

Beslut vid regeringssammanträde den 23 september 2021

### Sammanfattning

En kommitté i form av en delegation ska, ur ett samhällsövergripande perspektiv, verka samlande och stödjande i förhållande till aktörer som motverkar arbetslivskriminalitet och främja samverkan och erfarenhetsutbyte dem emellan. Delegationen ska bl.a.

- verka samlande och stödjande för att motverka arbetslivskriminalitet, och
- förstärka kunskapen om arbetslivskriminaliteten i Sverige och sprida kunskap om internationella erfarenheter.

Uppdraget ska delredovisas senast den 17 juni 2022, senast den 24 februari 2023 och senast den 23 februari 2024, och slutredovisas senast den 28 februari 2025.

### Arbetslivskriminalitet är ett allvarligt samhällsproblem

Området arbetslivskriminalitet omfattar flera olika typer av regelöverträdelser. Det kan exempelvis handla om brott mot lagstiftning som rör arbetsmiljö och skatter eller otillåtet utnyttjande av arbetsmarknadspolitiska insatser och välfärdsförmåner. Det kan också handla om penningtvätt och bedrägerier, arbete utan arbetstillstånd samt utnyttjande av arbetskraft genom människoexploatering och män-

niskohandel. En del av arbetslivskriminaliteten utgörs av välfärdsbrott, som är ett samlingsbegrepp för brott som riktas mot välfärdsystemen.

Arbetslivskriminalitet leder till negativa konsekvenser för arbetstagare, företag, samhället och statsfinanserna och kan dessutom vara en inkomstkälla för organiserad brottslighet. Arbetstagare riskerar ofta osäkra arbetsvillkor, lägre löner och allvarliga kränkningar av sina rättigheter. Företag som följer reglerna riskerar att konkurreras ut av oseriösa aktörer. Samhället och statsfinanserna riskerar allvarliga budgetkonsekvenser genom minskade intäkter via skatter och sociala avgifter. Aktörer som bedriver arbetslivskriminalitet kombinerar ofta regelöverträdelse inom flera områden. Samverkan och erfarenhetsutbyte är i dessa fall av central betydelse som grund för samhällets insatser för att stoppa dem.

Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att motverka arbetslivskriminalitet. Exempelvis har åtta myndigheter sedan 2018 haft i uppdrag att samverka genom bland annat myndighetsgemensamma kontroller (A2017/02422, A2017/00678, A2021/00085). Delegationens arbete ska ske i tillägg till befintliga insatser. Delegationens uppgift är att, med utgångspunkt i bl.a. det arbete som bedrivs av myndigheterna, stödja och stärka samhällets samlade insatser mot arbetslivskriminalitet ur ett brett och långsiktigt perspektiv. Myndigheterna har även fortsättningsvis det mycket angelägna uppdraget att bedriva och utveckla det operativa arbetet för att bekämpa arbetslivskriminalitet, både utifrån sina egna verksamhetsområden och i samverkan.

### **Uppdraget att verka samlande och stödande för att motverka arbetslivskriminalitet**

Att motverka arbetslivskriminalitet kräver insatser från flera olika typer av aktörer. Olika myndigheters verksamheter bidrar på olika sätt utifrån sina respektive uppdrag, och de har olika kunskap och metoder att tillgå. Vissa myndigheter har en mer central roll än andra myndigheter inom befintliga samverkansformer. Arbetsmarknadens parter har också en viktig roll i sammanhanget. De har bland annat genom sin branschkunskap en särskild förståelse för utvecklingen och omfattningen av arbetslivskriminaliteten. Dessutom kan även exempelvis företag och branschorganisationer agera för att minska risken för arbetslivskriminalitet.



En väsentlig del av den analys och det erfarenhetsutbyte som sker i dag görs inom ramen för en viss bransch eller sektor inom arbetslivet eller med utgångspunkt i någon eller några myndigheters arbete. Det är viktigt att arbetssätt som visat sig framgångsrika i motverkan av arbetslivskriminalitet kan identifieras och spridas till andra berörda organisationer, branscher och sektorer. I sammanhanget är det också viktigt att befintliga samarbeten och kontaktvägar beaktas och tas tillvara.

Delegationen ska därför

- ur ett samhällsövergripande perspektiv verka samlande och stödjande i förhållande till aktörer som motverkar arbetslivskriminalitet och främja samverkan och erfarenhetsutbyte dem emellan,
- samla och sprida goda exempel på framgångsrika insatser och arbetssätt för att förebygga, upptäcka och motverka arbetslivskriminalitet och vid behov föreslå åtgärder för att sådant arbete ska kunna underlättas eller få ökad spridning, och
- ta ställning till om, och i så fall hur, det arbete som delegationen har bedrivit kan fortsätta långsiktigt inom ramen för befintliga myndighetsstrukturer.

### **Uppdraget att förstärka kunskapen om arbetslivskriminaliteten i Sverige och att sprida kunskap om internationella erfarenheter**

*Hur utbredd är arbetslivskriminaliteten och hur kan den följas upp?*

För flera av de regelöverträdelser som kan benämnas som delar av arbetslivskriminaliteten saknas i dag uppskattningar av problemens omfattning. Det finns samtidigt svårigheter att kvantifiera eller på annat sätt bedöma arbetslivskriminalitetens omfattning, inte minst när det handlar om kriminell verksamhet som svårigen låter sig upptäckas genom tillgängliga kontrollmetoder. Detta förtar dock inte behovet av välgrundade bedömningar som ger möjlighet att uppskatta arbetslivskriminalitetens omfattning och konsekvenser i syfte att med större säkerhet kunna prioritera resurser till rätt åtgärder och därmed bedriva ett mer effektivt arbete.

En förutsättning för att kunna uppskatta arbetslivskriminalitetens omfattning är att det finns en definition av densamma. En sådan

saknas i dag. Det finns, både i tidigare utredningar (bland annat i betänkandet Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdsystemen [SOU 2019:59]) och inom ramen för flera olika myndigheters verksamheter, information som berör problemens omfattning. Sådan information kan emellertid också handla om regelöverträdelse som inte kan anses ingå i arbetslivskriminaliteten. Därför finns behov av att utarbeta metoder för att på ett strukturerat sätt kunna analysera och följa upp de företeelser som sker i arbetslivet, drabbar enskilda eller snedvrider konkurrensen och sammantaget utgör arbetslivskriminaliteten. Eftersom arbetslivskriminaliteten är komplex och dess omfattning är svår att kvantifiera, kan det finnas skäl att kombinera olika informationskällor och metoder.

Därtill finns ett behov av att kunna följa upp och analysera arbetslivskriminalitetens utveckling på ett sätt som möjliggör jämförelser över tid. Detta kan till del ske exempelvis genom användandet av indikatorer. Bland annat eftersom de uppgifter som kan ligga till grund för sådana bedömningar finns inom flera olika myndigheter finns också ett behov av att bedöma hur uppföljningen bör organiseras efter att delegationens uppdrag avslutats. I möjligaste mån bör indikatorerna utgå från redan befintliga sådana.

Delegationen ska därför

- utarbeta en definition av och uppskatta omfattningen av arbetslivskriminaliteten i Sverige, och
- utarbeta en metod för kontinuerlig uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling, exempelvis genom användandet av indikatorer, och föreslå hur uppföljningen bör organiseras efter att delegationens uppdrag avslutats.

#### *Hur motverkar man arbetslivskriminalitet i andra länder?*

Arbetslivskriminalitet är ett samhällsproblem som är internationellt till sin natur, både såtillvida att det kan observeras i många olika länder och genom att det ofta förekommer att utländska arbetstagare utnyttjas. Nätverk som ligger bakom arbetslivskriminalitet kan också ha kopplingar såväl till annan organiserad brottslighet som till andra länder. Det kan i vissa fall finnas behov av samarbete internationellt mellan myndigheter i syfte att motverka gränsöverskridande arbetslivskriminalitet.

Olika länder har delvis olika arbetssätt och verktyg i bekämpandet av arbetslivskriminalitet. Det kan exempelvis handla om former för samverkan myndigheter emellan, stöd till personer som exploaterats på arbetsmarknaden och olika aktörers ansvar att tillhandahålla information till såväl allmänheten som berörda individer.

Det är därför av värde att dra lärdom av de erfarenheter och den kunskap som finns i andra länder, såväl vad gäller gränsöverskridande arbete som insatser och regelverk som finns på nationell nivå.

Den norska regeringen lade fram en nationell strategi mot arbetslivskriminalitet 2015. I den senaste versionen innehåller den 43 aktiva åtgärder inom flera olika departements och myndigheters ansvarsområden (Strategi mot arbetslivskriminalitet, reviderad 8 februari 2021). I Norge sker också samlokalisering av myndigheter i syfte att bekämpa arbetslivskriminalitet i form av så kallade a-krimcenter. I Sverige bedrivs myndighetssamverkan med likartade syften, men givet de särskilda arbetsformer som tillämpas i Norge har det sannolikt gjorts erfarenheter som kan vara värdefulla även i en svensk kontext.

Delegationen ska därför

- undersöka och dra lärdom av framgångsrika arbetssätt och insatser, såväl vad gäller gränsöverskridande som nationellt arbete, mot arbetslivskriminalitet från andra länder inom EU och EES samt på nordisk-baltisk nivå och EU-nivå och vid behov föreslå åtgärder för att framgångsrika arbetssätt och insatser ska kunna tillämpas i Sverige, och
- undersöka och dra lärdom av arbetet mot arbetslivskriminalitet i Norge, med särskilt fokus på arbetet med och insatserna inom den uppdaterade nationella strategin mot arbetslivskriminalitet och myndighetssamverkan inom ramen för s.k. a-krimcenter, och vid behov föreslå åtgärder för att framgångsrika arbetssätt och insatser ska kunna tillämpas i Sverige.

*Hur kan myndigheters samverkan mot arbetslivskriminalitet utvecklas?*

Under 2018–2020 hade Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket, Polismyndigheten och Skatteverket i uppdrag att

utveckla ändamålsenliga och effektiva metoder för myndighetsgemensam kontroll för att motverka fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet (A2017/02422, A2017/00678). Regeringen gav i januari 2021 myndigheterna i uppdrag att under 2021 samverka kring fortsatt utveckling av metoder och genomförandet av myndighetsgemensamma kontroller med särskilt fokus på att skapa förutsättningar för varaktig samverkan (A2021/00085). Det finns även i sammanhanget andra relevanta former av myndighetssamverkan, som bland annat sker inom ramen för den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet. Det finns, särskilt vad gäller de mest systematiska formerna av arbetslivskriminalitet, flera beröringspunkter mellan de olika samverkansformerna.

Bland de beståndsdelar som kan anses utgöra arbetslivskriminalitet finns sådana som är särskilt komplexa och svåra att upptäcka. Det kan handla om brottsupplägg som är avancerade till sin natur och kräver insatser från flera olika myndigheter för att motverkas. Sådana brottsupplägg kan användas för att bedriva exploatering av arbetskraft, inklusive människohandel och människoexploatering. Det är i sådana fall vanligt förekommande att offren inte självmant berättar om sin utsatthet och det kan vara svårt att upptäcka människohandel eller människoexploatering vid ett enskilt inspektionstillfälle. Samverkan mellan myndigheter är därmed särskilt viktigt för att motarbeta exploatering av arbetskraft och andra avancerade brottsupplägg.

Delegationen ska därför

- följa upp och analysera myndigheters samverkan mot arbetslivskriminalitet och vid behov föreslå åtgärder för en förbättrad samverkan och ökad effektivitet i statens insatser mot arbetslivskriminalitet.

Särskilt fokus ska läggas på arbete med myndighetsgemensamma kontroller samt hur effektiv samverkan är i förhållande till sådan arbetslivskriminalitet som kan anses särskilt komplex och systematisk, exempelvis sådan som kan innefatta att arbetstagare utnyttjas i människohandel eller människoexploatering.

## Konsekvensbeskrivningar

För de förslag som lämnas ska delegationen redogöra för ekonomiska konsekvenser för berörda aktörer, där kostnader för specifika myndigheter ska redovisas separat. Om förslag medför kostnadsökningar ska delegationen föreslå hur dessa ska finansieras. Delegationen ska analysera konsekvenserna för brottslighet och det brottsförebyggande arbetet. Delegationen ska även beskriva konsekvenser ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Vidare ska delegationen särskilt beakta och redovisa hur lämnade förslag kan påverka den administrativa arbetsbördan för företag och arbetsgivare. Delegationen ska genomgående ha ett jämställdhetsperspektiv i den analys som görs, särskilt när det gäller arbetslivskriminalitetens omfattning och utveckling.

I de fall delegationen lämnar förslag som rör behandling av personuppgifter ska den särskilt redogöra för hur hänsyn tagits till behovet av informationssäkerhet, rättssäkerhet samt skydd för den personliga integriteten.

## Kontakter och redovisning av uppdraget

I uppdraget ingår att beakta och följa relevant arbete inom Regeringskansliet, pågående utredningar och pågående arbete på myndigheterna. Detta gäller exempelvis utredningen om stärkta möjligheter att bekämpa bidragsbrott för myndigheter som omfattas av bidragsbrottslagen (dir. 2021:39) och uppdraget att utvärdera möjligheterna till informationsutbyte mellan myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor (Fi2021/02442).

Delegationen ska samråda med de myndigheter som samverkar mot arbetslivskriminalitet, beakta deras behov av stöd och ta tillvara den kunskap som deras arbete genererar, och även beakta annan relevant myndighetssamverkan såsom samverkan mot organiserad brottslighet. Delegationen ska även samråda med Brottsförebyggande rådet. I de delar som berör uppdraget att uppskatta arbetslivskriminalitetens omfattning ska delegationen samråda med Ekonomistyrningsverket och berörda myndigheter. Därtill ska delegationen vid behov samråda med andra relevanta myndigheter och aktörer, särskilt arbetsmarknadens parter.

Delegationen ska vid behov lämna författningsförslag.

De två punkterna i det första deluppdraget om att verka samlande och stödjande och att samla och sprida goda exempel ska redovisas årligen med början 2023 – senast den 24 februari 2023, senast den 23 februari 2024 och i samband med slutredovisningen senast den 28 februari 2025. Punkten i det andra deluppdraget om att undersöka och dra lärdom av framgångsrika arbetssätt i andra länder ska också redovisas årligen med början 2023.

De två punkterna i det andra deluppdraget om att utarbeta en definition av arbetslivskriminaliteten i Sverige och om att undersöka och dra lärdom av arbetet mot arbetslivskriminalitet i Norge ska redovisas senast den 17 juni 2022. Vid detta tillfälle ska också en inledande bedömning av arbetslivskriminalitetens omfattning redovisas. Uppskattningen av arbetslivskriminalitetens omfattning i sin helhet ska redovisas senast den 24 februari 2023.

Punkten i det andra deluppdraget om att följa upp och analysera myndigheters samverkan mot arbetslivskriminalitet ska redovisas senast den 23 februari 2024.

Punkten i det första deluppdraget om att ta ställning till en fortsättning av delegationens arbete inom ramen för befintliga myndighetsstrukturer ska redovisas i samband med slutredovisningen den 28 februari 2025. Punkten i det andra deluppdraget om att utarbeta en metod för kontinuerlig uppföljning ska också redovisas i samband med slutredovisningen.

Delegationen ska fortlöpande informera Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) om arbetet.

(Arbetsmarknadsdepartementet)

# Kommittédirektiv 2024:26

## **Tilläggsdirektiv till Delegationen mot arbetslivskriminalitet (A 2021:04)**

Beslut vid regeringssammanträde den 22 februari 2024

### **Ändring i uppdraget**

Regeringen beslutade den 23 september 2021 kommittédirektiv om en nationell delegation mot arbetslivskriminalitet (dir. 2021:74). Delegationen ska bland annat följa upp och analysera myndigheters samverkan mot arbetslivskriminalitet samt utarbeta en metod för kontinuerlig uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling. Regeringen har beslutat om tilläggsdirektiv till delegationen den 10 februari 2022 (dir. 2022:2), den 30 juni 2022 (dir. 2022:87) och den 27 april 2023 (dir. 2023:59).

Delegationen mot arbetslivskriminalitet har hittills redovisat delbetänkandena Arbetslivskriminalitet – en definition, en inledande bedömning av omfattningen, lärdomar från Norge (SOU 2022:36), Arbetslivskriminalitet – arbetet i Sverige, en bedömning av omfattningen, lärdomar från Danmark och Finland (SOU 2023:8) och Arbetslivskriminalitet – myndighetssamverkan, en myndighetsgemensam tipsfunktion, lärdomar från Belgien och gränsöverskridande arbete (SOU 2024:14).

Delegationen ska nu även bl.a.

- analysera specifika arbetslivskriminella upplägg i näringsgrenarna bygg, restaurang, transport, kroppsvård, städ och vissa delar av de gröna näringarna (säsonganställda) samt, om delegationen ser sådana behov, även i andra näringsgrenar,

- utifrån ett urval av reglerade yrken där arbetslivskriminalitet bedöms medföra särskilt stora risker beskriva kriminalitetens konsekvenser för samhället,
- föreslå effektiva åtgärder för att motverka arbetslivskriminalitet inom näringsgrenarna och de reglerade yrkena,
- kartlägga vilka kopplingar som finns mellan arbetslivskriminalitet och organiserad brottslighet i Sverige, med särskilt fokus på hur arbetslivskriminaliteten används för att finansiera den kriminella ekonomin, och
- lämna förslag på mer ändamålsenliga verktyg för att förbättra förutsättningarna för att bekämpa arbetslivskriminalitet och analysera förutsättningarna för ett mer strukturerat långsiktigt samarbete mellan de samverkande myndigheterna och arbetsmarknadens parter.

Enligt de ursprungliga direktiven ska delegationen vid behov lämna författningsförslag. Samma sak gäller uppdragen i dessa tilläggsdirektiv.

Uppdraget i de ursprungliga direktiven om att delegationen ska utarbeta en metod för kontinuerlig uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling ändras nu på så sätt att delegationen ska ge förslag på en myndighet, ett organ eller en annan aktör som kan utföra denna del av uppdraget. Det uppdraget ska redovisas senast den 20 juni 2024, i form av en promemoria. Uppdraget ska i övrigt redovisas i samband med delegationens slutredovisning den 28 februari 2025.

### **Arbetet mot arbetslivskriminalitet behöver bli mer differentierat**

I delbetänkandena har delegationen bland annat föreslagit en definition av begreppet arbetslivskriminalitet och lämnat en övergripande beskrivning av kriminalitetens omfattning i Sverige med en analys av några av de allvarliga samhällsproblem som följer av arbetslivskriminaliteten. Delegationen har redovisat iakttagelser om det pågående arbetet för att bekämpa arbetslivskriminalitet i Sverige och uppmärksammat att byggbranschen av olika aktörer har pekats ut som den bransch som har högst risk för arbetslivs-



kriminalitet. Delegation anger samtidigt att byggbranschen är en av de branscher som har kommit längst när det gäller att ta initiativ för att motverka kriminaliteten. I det senaste delbetänkandet finns bland annat förslag om en gemensam tipsfunktion samt en analys av hur myndighetssamverkan mot arbetslivskriminalitet fungerar och hur den kan effektiviseras.

Arbetslivskriminalitet utgör ett hot mot svenska företag, anställda och samhället i stort. Den skapar stor otrygghet, snedvrider konkurrensen och bidrar till den kriminella ekonomin. De oseriösa aktörerna använder alltmer avancerade och innovativa metoder för att kringgå samhällets lagar och regler. Brottsligheten är systemhotande och samhällets arbete mot arbetslivskriminalitet behöver intensifieras och bli mer proaktivt.

Myndigheterna som samverkar mot arbetslivskriminalitet har identifierat vissa näringsgrenar med särskilt hög risk för negativa samhällsekonomiska konsekvenser. Delegationens arbete har hittills främst varit inriktat på att beskriva det generella angreppssättet i Sverige och i andra länder för att motverka arbetslivskriminalitet.

Det finns ett behov av en djupare analys ur ett mer näringsgrensspecifikt perspektiv, där också förekomsten av eller möjlig framväxt av organiserad brottslighet bör analyseras närmare. Det fortsatta arbetet behöver därför inriktas mer specifikt på sådana branscher och yrken där det finns en särskilt identifierad risk för arbetslivskriminalitet. Det är angeläget att analysera vilka åtgärder som behöver vidtas för att motverka att aktörer inom den organiserade brottsligheten etablerar sig eller tillåts verka i arbetslivet. Regeringen har en strategi mot organiserad brottslighet (skr. 2023/24:67) med fem mål som ska vara vägledande i arbetet, däribland att slå sönder den kriminella ekonomin. Det är därför angeläget att ta fram förslag som kan effektivisera arbetet mot arbetslivskriminalitet, för att arbetet ska slå hårdare mot den kriminella ekonomin och organiserad brottslighet i företagsmiljö. Det behöver vidare skapas förutsättningar för att arbetet mot arbetslivskriminalitet ska kunna bli mer långsiktigt effektivt och uthålligt genom att myndighetssamverkan liksom samarbetet mellan myndigheter och arbetsmarknadens parter utvecklas ännu mer.

## Uppdraget att föreslå åtgärder för att motverka arbetslivskriminaliteten inom specifika näringsgrenar och reglerade yrken

### *Arbetslivskriminalitet i specifika näringsgrenar*

De nio myndigheter som har det särskilda regeringsuppdraget att samverka mot arbetslivskriminalitet (A2022/00333, A2023/01693) har uppmärksammat att vissa näringsgrenar löper en särskilt hög risk för att utsättas för upplägg som kan beskrivas som arbetslivskriminalitet och därmed förorsaka stor samhällskada. Enligt myndigheterna är näringsgrenar som är personalintensiva mer utsatta för arbetslivskriminalitet än andra. Att det råder brist på utbildad arbetskraft inom näringsgrenarna bygg och transport ger utrymme för oseriösa eller brottsverksamma aktörer att bryta mot vissa regler och avtal. Näringsgrenar som kroppsvård eller städ, där det kan efterfrågas mindre kvalificerad arbetskraft, ger andra förutsättningar för arbetslivskriminella upplägg (Arbetsmiljöverket, Lägesbild för det myndighetsgemensamma arbetet mot fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet, 2021).

Kontroll och tillsyn är viktiga verktyg för att på ett effektivt sätt förebygga och bekämpa arbetslivskriminalitet inom näringsgrenarna. Som exempel kan nämnas räddningstjänstens tillsynsansvar över byggnader, annan kommunal tillsyn på t.ex. hälsoombudet samt kontroll och uppföljning av offentliga upphandlingsavtal enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling.

Mot den här bakgrunden finns det anledning att rikta särskilt fokus mot arbetslivskriminalitet i vissa näringsgrenar där det förekommer sådana upplägg som oseriösa aktörer använder.

Delegationen ska därför särskilt belysa näringsgrenarna restaurang, transport, kroppsvård och städ. Det finns därutöver anledning att uppmärksamma säsonganställda inom de gröna näringarna, såsom bärplockare, som kan vara särskilt utsatta för att drabbas av arbetslivskriminalitet i form av människoexploatering. Bygg- och anläggningssektorn har gjort ett stort arbete genom t.ex. Byggmarknadscommissionen. Även delegationen har lyft problemen i denna sektor i tidigare delbetänkanden. Det finns dock anledning för delegationen att ytterligare analysera denna sektor för att se vad mer som kan göras för att komma åt problematiken i sektorn och vilken effekt redan vidtagna åtgärder har haft.

Utöver dessa näringsgrenar som delegationen särskilt ska belysa pågår arbeten från regeringens sida i förhållande till andra näringsgrenar. Som exempel kan nämnas uppdraget till Socialstyrelsen om att kartlägga och analysera kommuners och regioners arbete mot välfärdsbrottslighet i hälso- och sjukvården (S2023/03096) och uppdraget till Inspektionen för vård och omsorg om förstärkt tillsyn mot välfärdsbrottslighet inom omsorgen (S2024/00041). De myndigheter som ingår i satsningen Myndighetssamverkan mot organiserad brottslighet beskriver i rapporten Myndighetssamverkan lägesbild – Organiserad brottslighet 2023 hur expansion av brottsligheten sprider sig till fler näringsgrenar, och pekar på den ökade välfärdsbrottsligheten. Delegationen bör därför även ha möjlighet att analysera andra branscher som är utsatta för arbetslivskriminalitet och som den bedömer som angelägna att lyfta.

### *Arbetslivskriminalitet i reglerade yrken*

Med reglerade yrken menas yrken där det finns särskilda kompetenskrav eller andra bestämmelser om vad som krävs för att utöva yrket. Ett exempel är läkaryrket, där det är av stor betydelse för patientsäkerheten att endast personer som uppfyller de formella kraven för att vara läkare får utöva yrket. På samma sätt är de formella kompetenskraven för andra reglerade yrken anpassade efter respektive yrkes särskilda förutsättningar.

I Sverige finns ett fyrtiotal reglerade yrken. De flesta sådana yrken finns inom hälso- och sjukvården, som läkare, tandläkare, sjuksköterska, receptarie, kiropraktor och psykolog. Andra reglerade yrken är t.ex. taxiförare, advokat, väktare, fastighetsmäklare och sakkunniga inom brandskydd. Alla reglerade yrken är ställda under tillsyn, antingen av offentliga organ eller av bransch-interna tillsynsorgan.

När en person i ett reglerat yrke använder sin yrkesposition för att överträda regler, som när en läkare överförskriver narkotika-preparat, när en fastighetsmäklare medverkar till penningtvätt vid fastighetsaffärer eller när en advokat utan tillstånd från åklagaren förmedlar meddelanden till en utomstående från en klient som är häktad med restriktioner, är det först och främst en fråga om en brottslig gärning som kan medföra straffrättsligt ansvar. Gärningen

kan också aktualisera granskningar av berörda tillsynsorgan. En advokat som bryter mot god advokatsed kan t.ex. tilldelas en disciplinpåföljd av Sveriges advokatsamfunds disciplinnämnd. Påföljderna är erinran, varning (eventuellt i kombination med straffavgift) och, i de allvarligaste fallen, uteslutning.

Här finns även anledning att anlägga ett vidare perspektiv, som tar sin utgångspunkt i bekämpandet av arbetslivskriminalitet i samhället i stort. När reglerade yrkestitlar missbrukas i brottsliga syften finns det en risk för att viktiga samhällsintressen, även utanför yrkeskåren, tar allvarlig skada. Rättsväsendets möjligheter att utreda och lagföra sådana brott kan också begränsas av bestämmelser om t.ex. sekretess och tystnadsplikt eller andra för yrket speciella regler som finns i syfte att skydda de här gruppernas yrkesutövning. Även om arbetslivskriminalitetens effekter på samhället i stort kan vara svåra att kvantifiera, är det fråga om ett problem med påtagliga risker för att allmänhetens förtroende för det demokratiska samhällets strukturer kommer att lida skada.

För att värna tilliten till det reglerade yrket och för att syftet med regleringen ska uppnås är det bland annat viktigt att samma förutsättningar att bemanna de reglerade yrkena gäller oavsett om yrket är ett bristyrke eller om det finns överskott på utbildad arbetskraft inom yrkeskategorin. När det råder brist på kvalificerad arbetskraft inom ett reglerat yrke kan konkurrensen mellan företagen snedvridas om yrkesutövaren inte uppfyller de formella kraven för det reglerade yrket, exempelvis genom att examensbevis förfälskas. Om det istället råder arbetskraftsöverskott inom ett reglerat yrke kan arbetsgivare missbruka sitt inflytande på arbetsmarknaden t.ex. genom skatteundandragande där arbetstagare får arbeta som falska egenföretagare i stället för att företagen tar sitt arbetsgivaransvar för de anställda. Den senare problematiken belyses särskilt i betänkandet F-skattesystemet – några särskilt utpekade frågor (SOU 2018:49). I ett vidare perspektiv kan förekomsten av arbetslivskriminalitet i ett reglerat yrke skada de samhällsintressen som ligger bakom att yrket i fråga har getts en särskild reglering, och i förlängningen även skada allmänhetens tilltro. I strategin mot organiserad brottslighet är återkallandet av yrkeslegitimationer ett exempel som lyfts för att motverka att företag används som brottsverktyg.

Delegationen ska därför

- analysera specifika arbetslivskriminella upplägg i näringsgrenarna bygg, restaurang, transport, kroppsvård, städ och vissa delar av de gröna näringarna (säsonganställda) samt, om delegationen ser sådana behov, även i andra näringsgrenar,
- utifrån ett, av delegationen avgränsat, urval av reglerade yrken där arbetslivskriminalitet bedöms medföra särskilt stora risker för samhället, beskriva hur skadeverkningarna drabbar samhället och vilka negativa samhällsekonomiska konsekvenser som uppstår, och
- föreslå effektiva åtgärder för att motverka arbetslivskriminalitet inom näringsgrenarna och de reglerade yrkena.

**Uppdraget att kartlägga arbetslivskriminalitet som en inkomstkälla för den kriminella ekonomin, att föreslå mer träffsäkra verktyg och att analysera förutsättningarna för ökad samverkan**

*Arbetslivskriminalitet – en inkomstkälla för organiserad brottslighet*

Arbetslivskriminalitet är ett allvarligt, omfattande och ökande samhällsproblem. Den organiserade brottslighetens utbredning leder, förutom till skadeverkningarna inom landet, till att synen på Sverige utomlands påverkas negativt. Detta skapar svårigheter för seriösa svenska företag att verka på en konkurrensutsatt marknad.

Arbetslivskriminalitet i kombination med organiserad brottslighet leder till att den fria konkurrensen på marknaden snedvrids ytterligare och att seriösa företagare konkurreras ut av oseriösa aktörer. Arbetslivskriminaliteten bidrar även till att finansiera den kriminella ekonomin. Ytterligare en följdverkan av detta är att den ekonomiska brottsligheten får möjligheter att infiltrera de seriösa företagen så att även de riskerar att direkt eller indirekt bidra till den kriminella ekonomin. Ekonomiska värden går förlorade när den organiserade brottsligheten sätter i system att exempelvis begå bidragsbrott och bedrägerier riktade mot välfärdssystemen eller att exploatera arbetstagare. Detta aktualiseras även i strategin mot organiserad brottslighet. Det är angeläget att kartlägga kopplingarna mellan arbetslivskriminaliteten och den organiserade brottsligheten och hur arbetslivskriminaliteten bidrar till att finansiera den

kriminella ekonomin, inte minst för att åtgärder ska kunna slå hårdare mot den kriminella ekonomin och den organiserade brottsligheten i företagsmiljö.

Den organiserade brottslighetens intrång i det svenska näringslivet, när det gäller såväl privat- som offentligfinansierade företag, är systemhotande och något som påverkar det sunda svenska företaget negativt. Bilden av Sverige som ett attraktivt land att etablera företag och andra verksamheter i har tydligt försämrats över tid. Detta ger följd effekter på möjligheterna att upprätthålla vårt välfärdssamhälle. Detta sker samtidigt som arbetslivskriminaliteten orsakar en ökad otrygghet på arbetsmarknaden, att arbetskraft utnyttjas och att offentliga medel riskerar att gå till kriminella.

### *Verktygen behöver vara träffsäkra och effektiva*

För att bekämpa arbetslivskriminalitet och för att motverka att organiserad brottslighet etablerar sig, är det viktigt att myndigheterna har tillgång till träffsäkra och effektiva verktyg. Verktygen ska fungera som kännbara straff men också få oseriösa företag att bli medvetna om att risken för att upptäckas när man bryter mot lagar och regler eller exploaterar människor är påtaglig.

Enligt 7 kap. 7 § arbetsmiljölagen (1977:1160) får Arbetsmiljöverket under vissa förutsättningar besluta om förelägganden och förbud, som kan förenas med vite. I 8 kap. finns bland annat bestämmelser om straff och sanktionsavgifter. Enligt 8 kap. 6 § ska sanktionsavgiften tas ut av den fysiska eller juridiska person som drev den verksamhet där överträdelsen skedde. Vidare kan nämnas att enligt lagen (2014:836) om näringsförbud kan allmän domstol besluta om näringsförbud. Den som har grovt åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamheten, och därigenom har gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa, ska meddelas näringsförbud om ett sådant förbud är påkallat från allmän synpunkt.

Vid de myndighetsgemensamma inspektionerna kontrolleras en rad olika sakförhållanden. Inspektionerna kan leda till olika former av åtgärder mot företaget, såsom straff (böter eller fängelse), återkallelse av tillstånd för verksamheten och andra former av sanktioner, t.ex. förelägganden eller förbud. De oseriösa aktörerna

ägnar sig åt arbetslivskriminalitet på mer och mer avancerade sätt och aktörerna blir också alltmer innovativa i att kringgå samhällets lagar och regler. Brottsligheten är systemhotande och de olika samhällsorganens arbete mot arbetslivskriminalitet behöver intensifieras och bli mer proaktivt. Det finns därför skäl att låta delegationen ta ställning till om det behövs bättre verktyg, t.ex. utökade möjligheter att använda sig av förbud, förelägganden eller andra sanktioner, för att förbättra förutsättningarna för att bekämpa arbetslivskriminalitet.

### *Utvecklad samverkan är en framgångsfaktor*

Samtidigt som det är viktigt att de enskilda offentliga aktörerna, som Arbetsmiljöverket och kommunala tillsynsenheter, har tillgång till de verktyg som behövs bör ännu mer göras för att utveckla samverkan mellan alla seriösa aktörer på arbetsmarknaden. Myndighetssamverkan ger exempelvis ett mervärde jämfört med om myndigheterna enbart skulle driva arbetet mot arbetslivskriminalitet inom den egna linjeorganisationen, och förutsättningarna för att kunna bedriva en sådan samverkan utvecklas kontinuerligt.

Genom den svenska arbetsmarknadsmodellen har arbetsmarknadens parter nyckelroller i arbetet för sunda förhållanden på arbetsmarknaden som ger seriösa företag möjligheter att konkurrera på rättvisa villkor och som bidrar till att bekämpa utvecklingen av arbetslivskriminalitet. Detta arbete behöver kunna gå hand i hand med det myndighetsgemensamma arbetet för att motverka denna form av kriminalitet. Likaså finns det andra aktörer, statliga, regionala och kommunala, vars kompetens och befogenheter behöver involveras mer så att de bidrar till effektiviteten i arbetet mot arbetslivskriminaliteten.

Delegationen ska därför, utifrån vad som framkommer i uppdraget om att föreslå åtgärder för att motverka arbetslivskriminaliteten inom specifika näringsgrenar och reglerade yrken,

- kartlägga vilka kopplingar som finns mellan arbetslivskriminalitet och organiserad brottslighet i Sverige, med särskilt fokus på hur arbetslivskriminaliteten används för att finansiera den kriminella ekonomin och hur den organiserade brottsligheten tillskansar sig andra orättmätiga fördelar inom näringslivet,

- lämna förslag på mer ändamålsenliga verktyg, såsom utökade möjligheter att använda sig av förbud, förelägganden och sanktioner, som behövs för att förbättra förutsättningarna för att bekämpa arbetslivskriminalitet,
- analysera förutsättningarna för ett mer strukturerat långsiktigt samarbete mellan de samverkande myndigheterna och arbetsmarknadens parter, samt
- identifiera vilka myndigheter eller andra aktörer som inte har detta till uppgift i dag, men som i framtiden bedöms kunna agera effektivt för att bekämpa samhällsproblemen med arbetslivskriminalitet.

### **Uppdraget att föreslå en aktör som kan utarbeta en metod föruppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling**

Delegationen ska inte längre utföra det ursprungliga uppdraget om att utarbeta en metod för kontinuerlig uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling, exempelvis genom användandet av indikatorer, och föreslå hur uppföljningen bör organiseras efter att delegationens uppdrag har avslutats.

Delegationen ska i stället

- ge förslag på en befintlig myndighet, ett organ eller en annan aktör som kan utarbeta en metod för uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling.

### **Redovisning av uppdraget**

Uppdraget att föreslå en aktör som kan utarbeta en metod för uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling ska redovisas senast den 20 juni 2024, i form av en promemoria. Uppdraget ska i övrigt redovisas i samband med delegationens slutredovisning den 28 februari 2025.

(Arbetsmarknadsdepartementet)